

Anonymizované znenie

Preklad

C-279/24 – 1

Vec C-279/24

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

22. apríl 2024

Vnútroštátny súd:

Oberster Gerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

8. apríl 2024

Žalobca:

AY

Žalovaná:

Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) ako súd rozhodujúci o opravnom prostriedku „Revision“ [omissis], ktorý podal žalobca AY [omissis], proti žalovanej Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG, [omissis], vo veci 140 271,10 eura [omissis], na základe mimoriadneho opravného prostriedku „Revision“, ktorý podal žalobca proti rozsudku Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajský súd Viedeň, Rakúsko) ako odvolacieho súdu zo 16. júna 2023, sp. zn. 3 R 10/23x-70, ktorým bol potvrdený rozsudok Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň, Rakúsko) z 18. novembra 2022, sp. zn. 12 Cg 12/20i-62, vydal

uznesenie:

I. Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Majú sa právne následky poverenia na nákup finančných produktov, ktoré spotrebiteľ s bydliskom v štáte A (tu Taliansko) z dôvodu dlhodobého obchodného vzťahu udelil banke so sídlom v štáte B (tu Rakúsko), posúdiť podľa práva, ktoré vyplýva z článku 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), ak podmienky pre uplatnenie článku 6 nariadenia Rím I síce boli splnené pri udelení jednotlivých poverení, ale nie už pri vzniku obchodného vzťahu a strany si v tom čase pre celý obchodný vzťah podľa článku 3 nariadenia Rím I zvolili právo štátu B?

2. Ak je odpoveď na prvú otázku kladná:

Je výnimka podľa článku 6 ods. 4 písm. a) nariadenia Rím I aplikovateľná, ak banka na základe zmluvy otvorí účty pre spotrebiteľa s bydliskom v inom členskom štáte a následne na základe poverení spotrebiteľa pre neho nakúpi finančné produkty, ktoré sú pripísané na účty, pričom spotrebiteľ môže poverenie udeliť (aj) prostredníctvom diaľkových komunikačných prostriedkov?

3. Ak je odpoveď na prvú otázku kladná a na druhú otázku záporná: Považuje sa voľba práva, ku ktorej došlo pred splnením podmienok pre uplatnenie článku 6 nariadenia Rím I, po vzniku týchto podmienok za nekalú v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách [omissis], ak v nej nebolo poukázané na právne následky článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I?

II. [omissis] [prerušenie konania]

Odôvodnenie:

I. Skutkový stav:

- 1 Žalobca s bydliskom v Taliansku má z dôvodu pracovných skúseností vysokú úroveň chápania finančných transakcií, ako aj kapitálového a finančného trhu. V predmetnej súvislosti však nejde o účel, ktorý sa môže priradiť k jeho pracovnej alebo podnikateľskej činnosti. V roku 2013 si v žalovanej banke, ktorej sídlo sa nachádza v Rakúsku, otvoril účet cenných papierov a bežný účet. Za týmto účelom sa vybral do pobočky žalovanej v Rakúsku. Kontakt mu sprostredkovala osoba z jeho pracovného prostredia. Žiadosť o otvorenie účtu, ktorú podpísal, rovnako bankou požadované „profily zákazníka“, následne doručil z Talianska.
- 2 Žalobca si ako súkromná osoba zvolil takzvané „transakcie bez poradenstva“. V „žiadosti o otvorenie konta“, ktorú podpísal, sa nachádzalo toto ustanovenie:

„Súhlasím(e) so ‚Všeobecne obchodnými podmienkami pre bankové transakcie‘, ako aj s ‚Osobitnými podmienkami pre opcie a termínované transakcie‘, ako aj s ‚Prehľadom úrokov a podmienok‘, všetky v platnom znení ako základom nášho súčasného a budúceho obchodného vzťahu.“
- 3 „Všeobecné obchodné podmienky pre bankové transakcie“, ktoré mu boli predtým odovzdané, obsahovali toto ustanovenie:

„Na všetky právne vzťahy medzi zákazníkom a úverovou inštitúciou sa uplatní rakúske právo.“
- 4 Počas obchodného vzťahu bol zákaznícky profil žalobcu viackrát aktualizovaný. Pribežne sa cielene rozhodol pre „transakcie bez poradenstva“, aby svoje investície mohol vykonávať voľne podľa svojich predstáv bez predchádzajúceho poradenstva od žalovanej.
- 5 V septembri 2015 a v júni 2016 žalobca prostredníctvom žalovanej nakúpil nezabezpečené dlhopisy (*exchange traded notes, ETN*), ktoré v júli 2016 predal so ziskom. Pri týchto obchodoch si nenechal poradiť, ale pre kúpu sa rozhodol sám na základe informácií z novinového článku.
- 6 V októbri 2016 sa v Padove uskutočnilo podujatie usporiadané talianskou spoločnosťou, na ktorom sa zúčastnili inštitucionálni a súkromní investori – medzi nimi aj žalobca. Riaditeľ spoločnosti okrem iného predstavil fond, v ktorého portfóliu boli obsiahnuté vyššie uvedené dlhopisy. Na tomto podujatí bol prítomný aj pracovník žalovanej banky. Neprezentoval ani uvedené fondy, ani iné finančné produkty, len predstavil žalovanú.
- 7 Od októbra 2017 do februára 2018 žalobca z vlastnej iniciatívy prostredníctvom žalovanej nakúpil ďalšie podiely na dlhopisoch (ETN). Žalobca žalovanú poveril buď telefonicky alebo emailom. Podujatie z októbra 2016 nemalo na jeho rozhodnutia o nákupe žiaden vplyv. Žalobca ďalej v októbri 2017 prostredníctvom žalovanej písomnou objednávkou nadobudol podiely v tom fonde, ktorý bol

predstavený na podujatí. Dokument o informáciách pre zákazníkov k tomuto fondu bol dostupný na webovej stránke žalovanej.

- 8 Žalovaná banka (ani) od roku 2017 neposkytla žiadne poradenstvo, naďalej šlo o „transakcie bez poradenstva“ – ako žalobca výslovne žiadal. Pre účastníkov konania nie je sporné, že nákup bol zakaždým uskutočnený spôsobom „komisionálneho obchodu“. Vnútroštátny súd to chápe v tom zmysle, že banka nakúpila finančné produkty na účet žalobcu a pripísala ich na účet cenných papierov vedený v banke.

II. Návrhy a tvrdenia účastníkov konania:

- 9 **Žalobca** tvrdí, že nákupom dlhopisov a podielových fondov, ku ktorým došlo od roku 2017 utrpel finančnú stratu, a od žalovanej sa pre nedostatok poradenstva a informácií domáha náhrady škody vo výške 140 271,10 eura [*omissis*]. Žalovaná smerovala svoju činnosť na Taliansko. Voľba rakúskeho práva je neprípustná, „najmä preto, že talianske ustanovenia Codice Civile (Občiansky zákonník) a CDC [článok 67 (18) talianskeho zákona o ochrane spotrebiteľov] sú podstatne výhodnejšie, ako existujúce príslušné rakúske ustanovenia“. Žalovaná porušila informačné povinnosti „v zmysle TUF zákonného dekrétu 58/98 (konsolidovaný finančný zákon) § 21 a § 23“. V prípade porušenia predzmluvných a informačných povinností podľa týchto ustanovení ide o neplatnosť zmluvy.

Žalovaná stručne namieta, že z dôvodu uskutočnenej voľby práva sa uplatní rakúske právo. Žalobca neuplatnil poradenstvo pri investovaní, ale rozhodol sa pre uzatvorenie transakcií spôsobom „transakcií bez poradenstva“. [Žalovaná] uskutočnila len jednotlivé transakcie, na ktoré bola poverená. Investovanie bolo pre žalobcu „primerané“. Žalovaná teda nie je zodpovedná podľa rakúskeho práva.

III. Priebeh doterajšieho konania:

- 10 **Súdy nižších stupňov** žalobný návrh zamietli. Na základe dohody o voľbe práva vychádzali z uplatnenia rakúskeho práva. Účet cenných papierov a zúčtovací účet žalobcu u žalovanej bol vedený v Rakúsku. Ako zákazník „bez poradenstva“ v Taliansku nevyužil ani investičné poradenstvo, ani iné služby žalovanej. Zvolená voľba práva je „prípustná aj na základe článku 6 ods. 4 písm. a) nariadenia Rím I“. V prípade zákazníkov „bez poradenstva“ je žalovaná podľa rakúskeho práva pre produkty povinná vykonať len „test primeranosti“ podľa § 45 Wertpapieraufsichtsgesetz 2007 [zákon o dohľade nad cennými papiermi; ďalej len „WAG 2007; teraz § 57 Wertpapieraufsichtsgesetz 2018 (ďalej len „WAG 2018)] – a nie skúšku spôsobilosti podľa § 44 WAG 2007 (teraz § 56 WAG 2018) – s prihliadnutím na znalosti a skúsenosti žalobcu a získať pre to nevyhnutné informácie. Žalovaná v tejto súvislosti neporušila žiadne povinnosti a za straty žalobcu preto nezodpovedá.

- 11 **Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd)** teraz rozhoduje o opravnom prostriedku „Revision“, ktorý podal žalobca. V ňom žalobca stručne argumentuje, že na základe prezentácie žalovanej na podujatí v októbri 2016 v Padove sa aktívne uviedla v Taliansku na trh a tým podľa článku 6 ods. 1 písm. b) nariadenia Rím I svoje aktivity zamerala na taliansky trh. Po tomto podujatí si objednal ďalšie podiely na dlhopisoch, ako aj vo fondoch; nároky na náhradu škody uplatňuje len z týchto nákupov – ktoré prebehli po podujatí. Doložka o voľbe práva obsiahnutá vo Všeobecných obchodných podmienkach je v prípade spotrebiteľských transakcií z dôvodu netransparentnosti nekalá a preto sa neuplatní, ak – ako tu – ako spotrebiteľ nebol upozornený, že sa podľa článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I môže odvolávať na ochranu záväzných ustanovení práva, ktoré platí v štáte jeho obvyklého pobytu. Rakúske právne predpisy sú pre neho podstatne nevýhodnejšie ako predpisy talianskeho práva. Výnimka podľa článku 6 ods. 4 písm. a) nariadenia Rím I sa neuplatní, keďže žalovaná má webovú stránku v anglickom jazyku, na ktorej si on ako taliansky spotrebiteľ pozrie všetky pohyby na účte, vytlačí výpisy z účtu a získa informácie, stanoviská a analýzy. Tieto služby spojené s cennými papiermi boli poskytnuté online v Taliansku – v štáte jeho bydliska bez toho, aby bola nevyhnutná fyzická prítomnosť v Rakúsku. Tým sa podľa článku 6 ods. 1 nariadenia Rím I na zmluvy o finančných službách, ktoré boli s ním uzavreté ako so spotrebiteľom, uplatní talianske právo.

IV. Právny základ:

- 12 V odôvodneniach 7 a 25 nariadenie Rím I sa uvádza:

„(7) Vecná pôsobnosť a ustanovenia tohto nariadenia by mali byť zlučiteľné s nariadením Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach („Brusel I“) a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (RÍM II).

...

(25) Spotrebiteľov by mali chrániť také pravidlá krajiny ich obvyklého pobytu, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou za predpokladu, že spotrebiteľská zmluva bola uzavretá v tejto krajine, kde podnikateľ vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť. ...“

- 13 Relevantné ustanovenia nariadenia Rím I znejú takto:

„Článok 3

Volba rozhodného práva

1. Zmluva sa spravuje právnym poriadkom, ktorý si zvolia zmluvné strany. Volba musí byť urobená výslovne alebo jasne preukázaná ustanoveniami zmluvy alebo okolnosťami prípadu. Zmluvné strany si môžu

zvoliť právny poriadok, ktorým sa bude spravovať celá zmluva alebo len jej časť. ...

Článok 6

Spotrebiteľské zmluvy

1. Bez toho, aby boli dotknuté články 5 a 7, zmluva uzavretá fyzickou osobou na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblasti mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania (ďalej len „spotrebiteľ“), s inou osobou, ktorá koná v rámci svojho predmetu činnosti alebo výkonu povolania (ďalej len „podnikateľ“), sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa za predpokladu, že podnikateľ:

a) vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine obvyklého pobytu spotrebiteľa alebo

b) akýmkoľvek spôsobom smeruje takú činnosť na túto krajinu alebo niekoľko krajín vrátane tejto krajiny a zmluva patrí do rozsahu tejto činnosti.

2. Bez ohľadu na odsek 1 si strany môžu v súlade s článkom 3 zvoliť rozhodné právo pre zmluvu, ktorá spĺňa požiadavky odseku 1. Takáto voľba rozhodného práva však nesmie zbaviť spotrebiteľa ochrany, ktorú mu poskytujú také ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou podľa práva, ktoré by v prípade absencie voľby bolo na základe odseku 1 rozhodným.

...

4. Odseky 1 a 2 sa neuplatňujú na:

a) zmluvu o poskytovaní služieb, ak sa služby majú poskytnúť spotrebiteľovi výlučne v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu;

...“

- 14 Článok 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách [omissis]:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

- 15 § 879 ods. 3 rakúskeho Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB) (Občiansky zákonník) znie takto:

„Zmluvná podmienka, ktorá je uvedená vo všeobecných podmienkach alebo v zmluvách o pristúpení a ktorá nestanovuje jednu z hlavných povinností zmluvných strán, je neplatná, ak s ohľadom na všetky okolnosti vážne poškodzuje niektorú zmluvnú stranu.“

V. Prejudiciálne otázky:

16 Ako pri vzniku obchodného vzťahu, tak aj pri sporných povereniach pre nákup finančných produktov konal žalobca ako spotrebiteľ. Podmienky článku 6 nariadenia Rím I však, ako je nižšie objasnené, pri vzniku obchodných vzťahov neboli splnené, keďže žalovaná v tomto okamihu ešte v Taliansku nevykonávala alebo tam nesmerovala činnosť. Z toho podľa názoru Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) vyplývajú tri otázky týkajúce sa výkladu práva Únie, ktorých odpoveď môže viesť k rôznym záverom, pokiaľ ide o uplatniteľné právo.

1. O prvej otázke:

17 1.1. Najprv je potrebné objasniť, či splnenie podmienok podľa článku 6 ods. 1 nariadenia Rím I počas skôr vzniknutého dlhodobého obchodného vzťahu vedie k tomu, že sa na neskoršie transakcie uplatnia právne následky tohto ustanovenia. Ak je odpoveď záporná, v konkrétnom prípade sa z dôvodu voľby práva, ku ktorej došlo na začiatku obchodného vzťahu, uplatní rakúske právo.

18 1.2. Na začiatku obchodného vzťahu si účastníci konania platným spôsobom zvolili rakúske právo.

19 K voľbe práva došlo podľa článku 3 ods. 5 v spojení s článkom 10 ods. 1 nariadenia Rím I podľa rakúskeho práva a tým okrem iného podľa § 879 ods. 3 ABGB. Toto ustanovenie preberá článok 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS a interpretuje sa preto v súlade so smernicou. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS a tým § 879 ods. 3 ABGB však z týchto dôvodov nebránili platnosti voľby práva:

20 Doložka obsiahnutá vo Všeobecných obchodných podmienkach obchodníka, ktorá nebola individuálne dohodnutá a podľa ktorej sa na spornú zmluvu uplatní právo členského štátu, v ktorom má obchodník svoje sídlo, je v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS nekalá, ak uvedie tento spotrebiteľa do omylu tým, že vytvorí dojem, že na zmluvu sa vzťahuje iba právo tohto členského štátu, a neinformuje ho o tom, že na základe článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I má takisto k dispozícii ochranu, ktorú mu zaručujú imperatívne normy právneho poriadku, ktorý by sa uplatnil, keby neexistovala táto podmienka (Súdny dvor Európskej únie, C-191/15, Verein für Konsumenteninformation, ECLI:EU:C:2016:612, bod 71), t. j. kogentné ustanovenia práva krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa (Súdny dvor Európskej únie, C-821/21, Club La Costa a i., ECLI:EU:C:2023:672, bod 72).

- 21 To však predpokladá uplatniteľnosť článku 6 nariadenia Rím I. V čase voľby práva však neexistovala: Žalobca sa po sprostredkovaní kontaktu osobou z jeho pracovného prostredia za účelom nadviazania obchodného vzťahu vybral do pobočky v Rakúsku. Následne vo svojom talianskom bydlisku podpísal zákaznícky profil a „zmluvu o otvorení“ pre bežný účet a účet cenných papierov, ktorý sprostredkovala žalovaná. Neexistuje žiadna indícia o tom, že žalovaná odhliadnuc od sprostredkovania týchto podkladov v Taliansku vykonávala pracovnú alebo podnikateľskú činnosť alebo tam akýmkoľvek spôsobom smerovala. O takúto činnosť, ktorá vedie k uplatneniu článku 6 nariadenia Rím I, ide len vtedy, ak z okolností vyplýva, že žalovaná okrem tohto jednotlivého prípadu (teda úplne vo všeobecnosti) zamýšľala uzatvárať zmluvy so spotrebiteľmi zo štátu žalobcu [rozsudok Súdneho dvora Európskej únie, C-585/08 a C-144/09, Pammer a Hotel Alpenhof, ECLI:EU:C:2010:740, bod 92 (k článku 15 nariadenia Brusel I); pozri aj Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) 1 Ob 158/09f, bod 5, o irelevantnosti jednorazového zaslania katalógu]. V skutkovom stave pre to v čase vzniku obchodného vzťahu chýba akýkoľvek základ.
- 22 Podľa názoru Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) preto pri vzniku obchodného vzťahu neboli splnené podmienky pre uplatnenie článku 6 ods. 1 nariadenia Rím I. Pre žalovanú preto neexistoval ani dôvod, ani povinnosť, aby v doložke o voľbe práva poukázala na toto ustanovenie. Nie sú zjavné ani iné dôvody pre jej nekalosť, navyše na obchodný vzťah (poskytovanie bankových služieb) by sa aj bez voľby práva podľa článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia Rím I aplikovalo rakúske právo.
- 23 1.3. Doložka o voľbe práva podľa jej jednoznačného znenia zahŕňa aj budúce transakcie v rámci obchodného vzťahu. Avšak banka po vzniku obchodného vzťahu vykonala kroky, ktoré naplňajú skutkový stav článku 6 ods. 1 nariadenia Rím I. Keďže účasťou na podujatí v Taliansku svoju činnosť smerovala na štát spotrebiteľa [v bode a)], a ďalšie objednávky žalobcu patria do oblasti tejto činnosti [v bode b)].
- 24 (a) Žalovaná svoju činnosť do Talianska (aspoň) smerovala.
- 25 Pojem „smeruje“ sa v článku 6 ods. 1 písm. b) nariadenia Rím I používa porovnateľným spôsobom ako v článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I z roku 2011 a teraz článku 17 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel Ia z roku 2012. Podľa odôvodnenia 7 nariadenia Rím I by výklad ustanovení tohto nariadenia mal byť zlučiteľný s tým v uvedenom nariadení, takže judikatúra Súdneho dvora Európskej únie k tomuto predpisu týkajúceho sa právomoci sa môže aplikovať aj v tomto prípade.
- 26 Podľa tejto judikatúry (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie, C-585/08 a C-144/09, , ECLI:EU:C:2010:740, bod 75 a nasl.) ide o smerovanie, ak musí podnikateľ prejavíť vôľu nadviazať obchodné vzťahy so spotrebiteľmi v jednom alebo viacerých ostatných členských štátoch, medzi ktorými sa nachádza aj

členský štát, na ktorého území má spotrebiteľ bydlisko. Pred prípadným uzavretím zmluvy s týmto spotrebiteľom preto musia existovať okolnosti preukazujúce, že podnikateľ zamýšľal obchodovať so spotrebiteľmi s bydliskom v ostatných členských štátoch vrátane toho, na ktorého území má bydlisko tento spotrebiteľ, v tom zmysle, že bol pripravený uzatvárať zmluvy s týmito spotrebiteľmi.

- 27 Na základe toho v konkrétnom prípade neexistuje pochybnosť, že žalovaná banka tým, že ju pracovník predstavil na podujatí v Taliansku, svoju činnosť „smerovala“ na štát spotrebiteľa. Keďže toto predstavenie by v prípade realistickej analýzy mohlo slúžiť len na to, aby uzavreli nové alebo ďalšie transakcie s tam prítomnými zákazníkmi. Keďže sa na podujatí zúčastnili aj súkromní investori a neexistuje indícia o tom, že to žalovanej nebolo známe, toto smerovanie sa týka aj uzatvárania zmlúv so spotrebiteľmi.
- 28 (b) Ďalšie objednávky žalobcu patrili tiež do oblasti tejto činnosti.
- 29 Príčinná súvislosť medzi činnosťou smerovanou na štát spotrebiteľa a konkrétnym uzatvorením zmluvy sa v tejto súvislosti nevyžaduje; postačuje, že činnosť bola smerovaná vo všeobecnosti na uzatvorenie takýchto zmlúv [pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie, C-218/12, Emrek, ECLI:EU:C:2013:666, bod 32 (k článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I)]. To je správne, keďže pri nadobudnutí finančných produktov ide o typické bankové transakcie, na ktorých uzavretie mieri predstavenie banky. Keďže nezáleží na príčinnej súvislosti medzi činnosťou a neskoršie uzatvorenou zmluvou, aj z pohľadu kolízneho práva je nerelevantné, že obchodné vzťahy so žalobcom už existovali a že banka na podujatí v Taliansku nepropagovala určité finančné produkty.
- 30 1.4. Žalovaná preto podnikla kroky, ktoré sami o sebe museli viesť k uplatneniu článku 6 nariadenia Rím I. Sporné však je, či to platí aj vtedy, ak objednávky boli udelené v rámci pretrvávajúceho obchodného vzťahu, pre ktorý si strany – ako tu – pri vzniku obchodného vzťahu platným spôsobom zvolili právo.
- 31 Proti tomuto predpokladu hovorí dôvera žalovanej banky v platnosť voľby práva, ktorá vedie k uplatneniu rakúskeho práva. Síce je možné spochybníť, či je táto dôvera hodná ochrany, ak banka po uzavretí tejto dohody – ako v predmetnom prípade – začne pôsobiť v štáte spotrebiteľa a tým aspoň v prípade nových zmlúv musí počítať s uplatnením práva tohto štátu. V konkrétnom prípade však môže mať význam, že banka bola povinná vykonať poverenie: Podľa obchodných podmienok by poverenia (pri splnení iných podmienok) musela vykonať len vtedy, ak to s ňou zákazník dohodol (Všeobecná časť podmienok I. B. 1. bod 2 ods. 2). Takúto dohodu o udelení poverení prostredníctvom telekomunikačných prostriedkov však žalobca so žalovanou uzavrel 26. septembra 2013. Táto povinnosť však hovorí skôr v prospech toho, aby bola dôvera banky v (neobmedzenú) platnosť voľby práva chránená.
- 32 Podobné by sa prípadne dalo odvodiť z rozhodnutia C-135/15, Nikiforidis, ECLI:EU:C:2016:774, ktoré bolo vydané k článku 28 nariadenia Rím I: v ňom

Súdny dvor Európskej únie uviedol, že platnosť nariadenia Rím I vedie k jeho uplatneniu na skôr uzavretú zmluvu, ak sa zmenila v takom rozsahu, že sa vychádza z novej zmluvy. Toto posúdenie by sa dalo preniesť na prípad, že sa – ako tu – po uzatvorení zmluvy naplnili podmienky pre uplatnenie článku 6 nariadenia Rím I. Je však potrebné rešpektovať, že v predmetnej veci sa neposudzuje dlhodobý záväzkový vzťah (napríklad pracovná zmluva ako v rozhodnutí Nikiforidis), ale zmluvou upravený obchodný vzťah, v ktorého rámci sa udeľujú a plnia jednotlivé samostatné poverenia.

- 33 1.5. Súdny dvor Európskej únie je preto požiadaný o odpoveď na otázku, či sa právne následky poverenia na kúpu finančného produktu, ktoré spotrebiteľ z dôvodu dlhodobého obchodného vzťahu udelil banke a ktoré banka uskutočnila, posúdia podľa práva, ktoré vyplýva z článku 6 nariadenia Rím I, ak podmienky pre uplatnenie tohto ustanovenia ešte neboli splnené pri vzniku obchodného vzťahu a strany si v tom čase podľa článku 3 nariadenia Rím I (v plnom rozsahu) zvolili rozhodné právo podľa článku 3 nariadenia Rím I.

2. O druhej otázke:

- 34 2.1. Ak sa článok 6 nariadenia Rím I v zásade uplatní, vzniká ďalšia otázka, či sú splnené podmienky pre výnimku podľa článku 6 ods. 4 písm. a) nariadenia Rím I. Podľa neho článok 6 ods. 1 a 2 tohto nariadenia neplatí pre „zmluvu o poskytovaní služieb, ak sa služby majú poskytnúť spotrebiteľovi výlučne v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu“. Zmluva o nákupe cenných papierov na účet zákazníka sa považuje za zmluvu o poskytovaní služieb v zmysle článku 6 ods. 4 písm. a) nariadenia Rím I.
- 35 2.2. Súdny dvor Európskej únie sa k tomuto ustanoveniu vyjadril v rozhodnutí C-272/18, Verein für Konsumenteninformation, ECLI:EU:C:2019:827.
- 36 Sporné tam bolo nadobudnutie podielov v komanditnej spoločnosti prostredníctvom obchodníka so sídlom v cudzine, ktorý vystupoval ako správca. Spotrebiteľia platili sumy, ktoré sa mali investovať, na správcovský účet v štáte spotrebiteľa, obchodník si splnil informačné povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o poverení zaslaním správ do štátu spotrebiteľa, dividendy boli vyplácané na účty v štáte spotrebiteľa. Spoločnosť ďalej disponovala webovou stránkou určenou pre rakúskych spotrebiteľov, na ktorej mohli nájsť informácie a uplatniť svoje hlasovacie právo.
- 37 Podľa názoru Súdneho dvora Európskej únie bolo potrebné overiť, či zo samotnej „povahy“ dohodnutých služieb vyplýva, že ako celok môžu byť poskytnuté iba mimo štátu obvyklého pobytu spotrebiteľa (bod 51). Ak by sa miesto fyzického plnenia nachádzalo v inej krajine, ako je krajina, v ktorej má spotrebiteľ prospech z tohto plnenia, treba sa domnievať, že služby sa poskytujú „výlučne“ mimo členského štátu obvyklého pobytu spotrebiteľa iba vtedy, ak spotrebiteľ nemal nijakú možnosť prijať prospech z plnenia vo svojej krajine bydliska a musel by sa

na tento účel presunúť do zahraničia (bod 52). To v konkrétnom prípade nie je tak (bod 53).

- 38 2.3. Proti „výlučnému“ poskytnutiu služieb v Rakúsku v predmetnom prípade hovorí to, že žalobca mohol svoje poverenia na nákup udeliť prostredníctvom diaľkovej komunikácie (telefón, email) z Talianska. Žalobca mal ďalej k dispozícii webovú stránku žalovanej aj v anglickom jazyku, pričom tam podľa jeho tvrdení, ktoré zatiaľ neboli spochybnené, mohol nahliadnuť do svojich účtov; navyše je potrebné predpokladať, že banka žalobcovi poskytla aj informácie o uskutočnení jeho poverení.
- 39 Napriek tomu nie je jednoznačné, že rozhodnutie C-272/18 je možné preniesť na tento prípad. Keďže vo východiskovej situácii tohto rozhodnutia sa posudzovala zmluva o poverení, pričom žalovaný správca bez pochyb poskytoval služby, ktoré boli v prospech spotrebiteľa v štáte jeho obvyklého pobytu (prevzatie súm, ktoré sa majú investovať na účet v tomto štáte, umožnenie účasti na formovaní vôle spoločností v súvislosti s webovou stránkou pre tento štát, prevod výnosov z investícií do tohto štátu). V predmetnom prípade bol v podstate (len) otvorený účet a účet cenných papierov v štáte banky a boli tam pripísané finančné produkty, ktoré boli nadobudnuté bankou v mene zákazníka. Tým by mohlo byť sporné, či žalobca skutočne vo svojom štáte – teda v Taliansku – mal „prospech“ z týchto služieb (C-272/18, bod 52). Možnosť udelenia poverenia na diaľku a sprostredkovanie informácií by sa v tejto súvislosti mohli považovať len za sekundárne prvky, ktoré nebránia uplatneniu článku 6 ods. 4 písm. a) nariadenia Rím I.
- 40 2.4. Podľa názoru Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) je možné tento prípad posudzovať rovnako ako ten, ktorý posudzoval Súdny dvor Európskej únie vo veci C-272/18. Vylúčený však nie je ani opačný názor. Z tohto dôvodu je Súdny dvor Európskej únie opätovne požiadaný o výklad článku 6 ods. 4 písm. a) nariadenia Rím I. Ak by z tohto výkladu mala vyplývať aplikovateľnosť tohto ustanovenia, prípad by sa posúdil výlučne podľa rakúskeho práva.

3. O tretej otázke:

- 41 3.1. Ak je naopak odpoveď na prvú otázku kladná a na druhú otázku záporná, aplikuje sa článok 6 nariadenia Rím I. To podľa odseku 1 tohto ustanovenia v zásade vedie k uplatneniu práva štátu obvyklého pobytu spotrebiteľa, v predmetnej veci teda k uplatneniu talianskeho práva. Voľba práva je však možná. To však podľa článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I nesmie viesť k tomu, že spotrebiteľovi je odňatá ochrana, ktorá mu je zaručená záväzným právom štátu jeho pobytu.
- 42 3.2. V konkrétnom prípade tým vzniká otázka, či kolízne právo, ktoré si strany zvolili, je potrebné naďalej rešpektovať, hoci tam – v zmysle rozhodnutia C-191/15, Verein für Konsumenteninformation, ECLI:EU:C:2016:612 – nebolo poukázané na právne následky článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I (vyššie V.1.2.). Je

možné zastávať stanovisko, že voľba práva bola pôvodne bez pochybností, ale teraz sa podľa článku 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS považuje za nekalú. V tomto prípade by sa podľa článku 6 ods. 1 nariadenia Rím I v plnom rozsahu uplatnilo talianske právo. Ak sa naopak nekalosť nepotvrdí, z dôvodu voľby práva podľa článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I by sa uplatnilo rakúske právo, pričom prednosť by mali výhodnejšie ustanovenia talianskeho práva.

- 43 3.3. Z tohto dôvodu je Súdny dvor Európskej únie požiadaný aj o odpoveď na otázku, či voľba práva, ku ktorej došlo pred splnením podmienok pre uplatnenie článku 6 nariadenia Rím I, sa po splnení týchto podmienok považuje za nekalú v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách [omissis], ak nebolo poukázané na právne následky článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I.

VI. Procesnoprávne náležitosti:

44 [omissis]

45 [omissis]

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd)

Viedeň, 8. apríla 2024

[omissis]